

СЕЛЕКЦІЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ CHOICE OF SOFTWARE TO ENSURE AUTOMATION OF DEBTORS MANAGEMENT

Людмила КРУЧАК,
аспірант,
Тернопільський національний
економічний університет

Liudmyla KRUCHAK,
Post-graduate student,
Ternopil' National
Economic University

Вступ. Успішний розвиток господарюючого суб'єкта в сучасних ринкових умовах значною мірою залежить від його активної співпраці з юридичними та фізичними особами, що виступають в якості ділових партнерів – контрагентів підприємства.

Пошук контрагентів, укладання договорів, облік розрахунків є досить трудомістким процесом. Ускладнюється інформаційний обмін ще й значною територіальною віддаленістю контрагентів. Удосконалення обліку розрахунків з дебіторами нерозривно пов'язано із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій в обліково-аналітичних процесах. Принципово змінюється технологія збору, передачі та відображення облікової інформації. Первинний облік здійснюється виключно в електронній формі. З первинних документів узагальнення та групування інформації реєстри обліку перетворюються на вихідні форми аналітичної спрямованості. Завдяки комп'ютерним мережам облікова інформація може оперативно опрацьовуватися та передаватися на значні дистанції.

Унаслідок цього автоматизація обробки облікової інформації призвела до оптимізації обліку розрахунків з контрагентами та дебіторської заборгованості. Необхідність дослідження функціональних можливостей сучасного програмного забезпечення для цілей автоматизації обліку дебіторської заборгованості актуалізують тему статті.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасні науковці пропонують різні методики вирішення значної кількості організаційних та методичних проблем обліку на основі механізмів автоматизації економічних процесів. Застосування комп'ютерної техніки дозволяє оптимізувати облік дебіторської заборгованості. Зокрема, Г.Москалюк пояснює механізм впливу автоматизації обліку на задоволення інформаційних потреб управлінців у своєчасній та достовірній обліковій інформації щодо розрахунків з дебіторами [1].

Суттєвим позитивним ефектом від запровадження інформаційних технологій є зростання контролю за погашенням дебіторської заборгованості. Т.Чорнак стверджує, що сучасні програмні продукти для автоматизації бухгалтерського обліку контролюють строки заборгованості та дозволяють запрограмувати автоматичне нарахування резерву за умови прострочення боргу [2, с.59].

Проте науковцями акцентується увага на можливості не лише автоматизації облікових функцій, а й на формуванні мікроінформаційного середовища з обліковими даними про розрахунки з контрагентами. Як доводить М.Терещенко, з метою вдосконалення обліку дебіторської заборгованості при його автоматизації можливо здійснити такі заходи:

- створити інформаційну базу кредиторської та дебіторської заборгованості учасників розрахунків;
- звірити в електронній формі взаємні вимоги та зобов'язання і знайти найбільш раціональні способи погашення взаємної заборгованості;
- провести взаємозаліки, поступово скорочуючи обсяги заборгованості;

□ вести облік та звітність проведених взаєморозрахунків [3, с.111].

На думку О.Шипунової, найбільш вагомим недоліком системи обліку розрахунків з дебіторами є недостатня оперативність надання облікової інформації для управління, що може призвести до виникнення безнадійної дебіторської заборгованості. Реалізація вимог оперативного надання інформації може бути досягнута лише за умови використання універсальних інформаційних бухгалтерських систем, які в значній мірі присутні на національному ринку програмного забезпечення [4, с.91].

Проте у більшості випадків автоматизація обліку розглядається лише крізь призму зменшення трудомісткості праці облікових фахівців [5; 6]. Практично всі бухгалтерські програми дозволяють формувати реєстри, зведені проводки, відомості залишків

Статтю присвячено теоретичним і практичним питанням обліку дебіторської заборгованості в ринкових умовах. Метою роботи є обґрунтування в сучасних умовах шляхів та інструментів розвитку концептуальних основ автоматизації обліку дебіторської заборгованості в Україні. Об'єктом дослідження є організація автоматизованого обліку на підприємствах України. Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних і практичних аспектів обліку дебіторської заборгованості з використанням різного програмного забезпечення.

Результати дослідження та новизна: у статті розглянуто питання щодо автоматизації обліку дебіторської заборгованості, досліджено переваги у застосуванні різних комп'ютерних програм для обліку дебіторської заборгованості. Розроблено рекомендації щодо впровадження автоматизованої системи обліку дебіторської заборгованості на підприємствах.

The article deals with theoretical and practical issues of debtors management under the market conditions. The aim of the article is to substantiate the ways and instruments of development of conceptual based of automation of debtors management in Ukraine under modern conditions. The object of the research is arrangement of automated debtors management at Ukrainian enterprises. The subject of the research is a totality of theoretical-methodical and practical aspects of debtors management using various software.

Results and topicality of the research: the article deals with the issue of automation of debtors management, investigated advantages of application of different PC software for debtors management. The recommendations as to the implementation of automated system of debtors management at enterprises have been elaborated.

за синтетичними та аналітичними рахунками, контрольні відомості за станом розрахунків. Для ефективного обліку розрахунків цього недостатньо. Поза увагою залишаються комунікаційні, методологічні та організаційні аспекти автоматизації обліково-аналітичних робіт, які стосуються співпраці з контрагентами підприємства.

Мета статті полягає в дослідженні функціональних особливостей використання програмного забезпечення крізь призму його комунікаційних, методологічних та організаційних аспектів для цілей автоматизації обліку розрахунків з контрагентами та дебіторської заборгованості.

Виклад основного матеріалу дослідження. У всіх сучасних облікових програмних продуктах у повній мірі реалізуються можливості обліку дебіторської заборгованості. Універсальне програмне забезпечення, що присутнє на ринку України, забезпечує оперативний та достовірний облік розрахунків з дебіторами. Проте різні розробники комп'ютерних програм мають різні погляди на функціональну реалізацію обліку дебіторської заборгованості.

Зокрема, програма X: DOOR є набором задач-додатків для користувача, що розроблений за модульним принципом [7, с. 151]. Для обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами використовують ряд програмних додатків.

Додаток «Відпуск товару» дозволяє повністю автоматизувати роботи, пов'язані з відпуском товару на підприємства, працюючи при цьому з прайс-листами на товари та послуги, які містять до п'яти відпускних цін (як з ПДВ, так і без ПДВ). Водночас додаток «Складський облік» призначений, зокрема, для: організованого зберігання інформації про товари та послуги; ведення відокремленого обліку руху товару у точках реалізації або підрозділах; ведення відокремленого обліку реалізації товару за готівковий та безготівковий розрахунок, використовуючи як балансові рахунки бухгалтерського обліку, так і позабалансові.

Позитивним аспектом в реалізації діяльності цього додатку є: ведення багатоскладового обліку товарів та матеріалів; зберігання та оперативне відслідковування інформації про всі партії товару, який надійшов, з урахуванням терміну реалізації; зберігання щодо кожного товару норми запасу та формування на її основі та на основі даних про фактичний залишок звіту про умовний дефіцит; проведення в автоматичному режимі відвантаження товару зі складу за виписаними за певний період накладними; здійснення відбракування товару з можливістю наступної реалізації за спеціальною ціною браку; автоматичне проведення резервування та розрезервування товарів, виписаних згідно з рахунками.

Додаток «Партнери» дозволяє у зручному вигляді фіксувати всі факти взаємовідносин із партнером: передачу товару за передплатою, на реалізацію, з відстрочкою платежу та формувати аналітичні звіти у різних розрізах.

Для автоматизації робіт, пов'язаних з видачею товару на реалізацію з поверненням нереалізованого товару, призначено додаток «Реалізатори», який дозволяє: використовувати в роботі сформований прайс-лист товарів; у процесі роботи забезпечувати оперативність перегляду залишків товару на складі; реалізатору працювати з п'ятьма складами одночасно.

Призначення підсистеми «БААН IV – Збут, постачання, склади» полягає у встановленні повного контролю над сферою постачання, обліку та зберігання матеріальних ресурсів підприємства [7, с. 1521].

Підсистема надає детальну статистику щодо закупівлі та продажу; вона наділена комплексною методикою планування та прогнозування; інтегрована з графічною Інформаційною системою підприємства (Enterprise Information System); забезпечує елек-

тронний обмін даними; забезпечує підтримку даних у багатова- лютному середовищі; забезпечує роботу одночасно з декількома складами; забезпечує роботу з декількома компаніями, в тому числі й управління ланцюгом постачання. Оскільки ця підсистема є модульною, то функції, що виконуються нею, поділені за моду- лями. Модуль «Управління закупками» допоможе мати під рукою всю необхідну інформацію відносно того, хто ж із постачальників здатний надати ті чи інші товари з необхідними характеристика- ми. Функціонально насичений модуль «Управління продажем» дозволяє реалізовувати електронний обмін даними щодо прода- жів, виконувати прямі поставки, складати комерційні пропозиції.

Модуль «Інформація по маркетингу та торгівлі» пропонує на- бір функцій для управління маркетинговою діяльністю, аналізу та звітності за нею (аналіз основного джерела, аналіз діяльності і т.д.), а також для безпосереднього розсилання (аналіз цільових груп, маркетинговий відбір та підготовка пошти). Маркетингова робота – це основа для управління діловими зустрічами (для пер- соналу/торгових представників) та взаємозв'язку з клієнтурою.

Модуль «Електронний обмін даними» дозволить швидко зв'язуватися з постачальниками, що, в кінцевому підсумку, поси- лить позиції підприємства в боротьбі з конкурентами. А це в свою чергу дозволить знизити рівень складських запасів без шкоди для рівня обслуговування та надійності. Ефективність роботи складів та обробки замовлень може бути значно підвищена в результаті використання модуля «Електронний обмін даними» у поєднанні з інструментальними засобами обробки штрихових кодів. Типова структура модуля забезпечує максимальну гнучкість у діловому спілкуванні.

Модуль «Управління замовленнями на поповнення» є важли- вим інструментом для проведення операцій щодо переміщення наявних запасів між складами та дистриб'юторськими центрами. Система «БААН IV» надає підприємству повну свободу дій при заданні гнучких та ефективних процедур підготовки письмових підтверджень, відвантажувальної та приймальної документації. Замовлення на поповнення можуть бути видані в результаті роз- рахунку потреб у складських потужностях в модулі «Планування потреб для розподілу» або ж безпосередньо пов'язані з продажем.

Завдяки модулеві «Управління партіями виробів» система «БААН IV» може успішно застосовуватися в гуртовій торгівлі про- мисловими товарами, при укладанні угод щодо основних засобів (наприклад, при реєстрації серійних номерів), у гуртовій торгівлі споживчими товарами, а також у будівельній галузі. Використання модуля полегшує сертифікацію за контролем якості (наприклад, на основі європейського стандарту ISO-9000).

Модуль «Управління зберіганням» сприяє більш ефективному та економічно доцільному використанню запасів, які треба збе- рігати, переміщувати та відпускати. Модуль може використовув- атися для управління роботою складу, складськими запасами та їх місцезнаходженням. Проводиться реєстрація запасів щодо складських місць, і при цьому є можливість контролювати вільні складські потужності (складський простір).

Модуль «Планування потреб розподілу» управляє поетапним поповненням складів дистриб'юторської мережі. Підприємствам, у яких є потреба у внутрішніх перевезеннях, система «БААН IV» на- дає великі можливості щодо управління запасами, які перевозять.

Система управління бізнесом і фінансами «Scala» також є мо- дульною. Модуль «Книга закупок» забезпечує повну підтримку відо- мостей про постачальника та потік платіжних операцій [7, с. 153].

У файлі постачальників містяться загальні відомості щодо осно- вних постачальників. Програма дозволяє при умові використання

функції централізованої закупівлі централізувати свої закупки, не втративши контролю над деталями. Десять облікових вимірів дозволять підприємству гнучко вести облік детальних даних про відділи чи товарні групи. Номери рахунків обираються із створеної користувачем таблиці.

При необхідності провести консолідацію закупок серед декількох юридичних осіб в загальній «Книзі закупок» можна знайти готову інформацію щодо всіх своїх компаній. На підставі даних про строк платежу для кожному рахунку-фактури модуль складе пропозицію щодо оплати відповідно до вибору підприємства. За його допомогою можна заблокувати платежі постачальникам та/чи за рахунками-фактурами. Процедура платежу дозволяє здійснити автоматичні банківські перекази 10 різними способами, а також зробити це вручну. Варто зазначити, що для визначення строків платежів використовується до 100 умов.

При зміні курсу обміну валюти можна провести переоцінку своїх залишків. Набір балансових звітів дає точну інформацію щодо кожної з валют. На екран виводяться детальні, а також результативні відомості, включаючи і часовий аналіз.

У модулі також реалізована можливість оцінити фінансовий стан підприємства, склавши прогноз платежів у різних валютах, відповідно до потреб користувача.

У головному файлі замовників містяться загальні відомості про контингент замовників. Тут також є відомості про кредитоспроможність, умови платежу, поставки тощо.

Іншим модулем для ведення розрахунків з дебіторами та кредиторами є «Книга продаж». Функції та можливості цього модуля схожі до можливостей модуля «Книга закупок».

Важливим звітом у «Книзі продаж» є «Підсумковий балансовий звіт». Тут можна знайти всі відкриті статті, розписані для замовників. Взявши за основу будь-яке з десяти облікових вимірювань, а також вказавши інші критерії, можна конкретизувати інформацію, яку потрібно отримати.

Система в змозі надати прогнози платежів, взявши до уваги платіжні звички замовників. Виписка рахунків на оплату відсотків може здійснюватися періодично або при кінцевій оплаті рахунка-фактури.

Окрім іншого, в модулі реалізована можливість обробки основних і статистичних даних щодо замовників, що дозволяють проаналізувати ринок підприємства та розбити його на сегменти.

Програма дає можливість зосередити увагу користувача на найбільш важливих прострочених платежах шляхом складання звітів про виключні ситуації. Щоб допомогти у зборі платежів, модуль «Scala» «Книга продажу» пропонує цілий ряд звітів. Серед

Таблиця 1. Методика автоматизації обліку дебіторської заборгованості в комп'ютерних програмах

Парус	Первинні документи
	Формування платіжних первинних документів щодо виникнення та погашення дебіторської заборгованості.
	Операції
	Повний облік реалізації товарів (робіт, послуг) та розрахункових операцій. Облік операцій за договорами. Взаємозалік заборгованості. Коригування фактичної собівартості дебіторської заборгованості.
	Регістри
	Оборотна відомість за рахунками розрахунків з кредиторами та дебіторами, контрагентами, підзвітними особами. Особові рахунки та журнали платежів у розрізі контрагентів. Облікові відомості за синтетичними рахунками та аналітичними рахунками щодо дебіторської заборгованості; за товарно-матеріальними цінностями; за коштами (грошовими засобами); за взаєморозрахунками з дебіторами.
БЕСТ	Звітність
	Формування внутрішньої звітності про рух грошових коштів та розрахунки з контрагентами; розрахунок і аналіз підсумкових фінансово-економічних показників; формування регламентованої фінансово-статистичної звітності.
	Первинні документи
	Формування первинних документів щодо розрахунків з дебіторами, що виникають унаслідок укладання різних угод.
	Операції
	Повний облік дебіторської заборгованості у розрізі укладених угод чи контрагентів. Проведення взаємозаліків заборгованості та її списання.
Галактика	Регістри
	Зведений реєстр договорів. Картотека розрахунків з дебіторами. Зведення щодо контрагентів, які уклали договори. Картотека руху грошових коштів. Відомість синтетичного та аналітичного обліку дебіторської заборгованості.
	Звітність
	Управлінська звітність щодо виконання договорів на конкретну дату. Регламентована фінансово-статистична звітність.
	Первинні документи
	Первинні документи щодо розрахунків з дебіторами. Приймання електронних банківських витягів через систему «клієнт-банк». Автоматичне формування платіжних документів на основі документів підстав.
Галактика	Операції
	Повний та всеохоплюючий облік дебіторської заборгованості з акцентом на різні іноземні валюти. Балансування взаєморозрахунків з контрагентами. Облік за виконавчими договорами. Нарахування та облік штрафів щодо невиконаних договорів. Облік резерву сумнівних боргів.
	Регістри
	Реєстр виконавчих договорів. Платіжний баланс щодо контрагентів. Реєстр взаємозаліків заборгованості. Реєстр виплачених коштів.
Галактика	Звітність
	Формування різноманітних нерегламентованих та стандартних звітів. Аналітичні звіти в розрізі контрагентів.

них звіти про замовників з останнім сальдо, підсумкові звіти, звіти про виключні ситуації, прогнози платежів та звіти про комісійні.

«Конкорд» – фінансово-управлінська система. Для обліку розрахунків у ній використовують модулі «Дебітори/Продажі», «Кредитори/Закупівлі», «Склад». Модуль «Дебітори» призначений для ефективного управління розрахунками з покупцями і замовниками, клієнтами та іншими типами дебіторів. Модуль дозволяє виставляти рахунки дебіторам, вести преїскуранти і визначати умови для надання різноманітних знижок. Зазначимо, що в програмі реалізовано можливість автоматичного розрахунку пені та штрафів та виставлення відповідних рахунків, нагадування про оплату, ведення і стеження за лімітами кредитування тощо.

Доповненням до модуля «Дебітори» є модуль «Замовлення», призначений для обліку реалізації та управління продажами. Можливості цього модуля включають резервування товарів, контроль цін у різних валютах, заснований на торговій згоді, а також контроль замовлень щодо всіх етапів від пропозиції до виставлення рахунку. Цей модуль повністю інтегрований з модулями з обліку розрахунків Склад» та «Дебітори».

Проте згадані програми не набули значного поширення в національній обліковій практиці. У табл. 1 відображено функціональні можливості найбільш популярних та повнофункціональних програмних продуктів з автоматизації обліку розрахунків з дебіторами, серед яких: «Парус», «Бест», «Галактика» та «1С: Бухгалтерія».

У програмному забезпеченні «Бест», «Галактика» та «1С: Бухгалтерія» реалізована максимальна прив'язка до договорів з контрагентами в обліку розрахунків з дебіторами. В усіх програмних продуктах організація обліку дебіторської заборгованості ґрунтується на контролі за виконанням договірних умов. Проте не у всіх комп'ютерних програмах, зокрема «Парус» та «Бест», існує

можливість формувати одні документи на підставі інших з метою оптимізації облікової діяльності. Тобто доводиться заповнювати повторно всі реквізити документів, незважаючи на наявність уже сформованих документів із аналогічним чи пов'язаним змістом.

Сучасне програмне забезпечення дає змогу на основі прив'язки до договорів відслідковувати наявність дебіторської та кредиторської заборгованості з кожним контрагентом. Реалізуються функції взаємозаліку заборгованості з відповідним відображенням на рахунках обліку. Взаємне погашення заборгованості дозволяє скоротити суму грошових коштів, які вилучені з обігу.

Проте лише в програмах «Галактика» та «1С: Бухгалтерія» в повній мірі присутня можливість формування та обліку резерву сумнівних боргів. Також корисною є функція антикризового управління, що дозволяє здійснювати моніторинг дебіторської заборгованості з метою оцінки імовірності її непогашення.

Усі програмні продукти надають широкі можливості відображення інформації в реєстрах обліку. Існують реєстри обліку дебіторської заборгованості в розрізі аналітичних та синтетичних рахунків, особових рахунків, договорів, контрагентів, підзвітних осіб, платежів, взаємозаліків заборгованості. Найбільшої деталізації досягли «Галактика» та «1С: Бухгалтерія для України», які дають можливість формувати інформацію за відбором по реквізитах кожного документа чи довідника. Іншими словами, користувач визначає аналітичність реєстрів обліку, обравши конкретний реквізит із попередньо введених.

Для обліку розрахунків з дебіторами в системі «Галактика» призначено модуль «Управління продажами», що забезпечує повний контроль взаєморозрахунків з контрагентами з урахуванням фінансових і товарних супровідних документів. Основні можливості модуля полягають у формуванні реєстру договорів

Таблиця 2. Порівняння функцій програм «1С: Бухгалтерія для України 8.3» та «1С: Підприємство 7.7» щодо обліку дебіторської заборгованості

Критерій порівняння	1С: Бухгалтерія для України 8.3	1С: Підприємство 7.7 (Бухгалтерія 7.7)
Деталізація розрахунків з дебіторами	Деталізація по кожному первинному документі з реалізації або надходження коштів від дебіторів	Облік ведеться в цілому за договорами
Облік надходження грошових коштів	У випадку, якщо підприємство не складає Форму №3 «Звіт про рух грошових коштів», то облік за статтями надходження коштів можна відключити.	Облік за статтями надходження коштів ведеться обов'язково навіть у випадку не використання при формуванні звітності.
Добавлення додаткових реквізитів	Вільне добавлення додаткових реквізитів в документи та довідник з наступним відображенням у регламентованій звітності.	Додаткові реквізити не передбачені в програмі.
Способи оплати	Облік погашення дебіторської заборгованості за допомогою платіжних карток та електронних грошей.	Оплата лише через касу підприємства або банк. Інші види розрахунків не підтримуються.
Розрахунки з підзвітними особами	Облік виплат підзвітним особам через банк та з допомогою платіжних карток.	Виплати підзвітним особам лише через касу підприємства.
Облік банківських операцій	Облік грошових коштів на основі банківських документів та виписок	Облік надходження коштів лише на основі банківської виписки
Аналіз даних за допомогою звітів	Деталізація за субрахунками, субконто та будь-якими їх реквізитами чи значеннями.	Деталізація звітності лише за субрахунками та субконто.
Графічна складова звітів	Усі звіти одразу можна виводити в динамічних та налаштовуваних схемах, графіках чи таблицях.	Відображення лише в регламентованих формах звітів без елементів графіки.
Оперативне відображення інформації	Передбачена функція «Монітор бухгалтера» з відображенням залишків коштів на рахунках та в касі, стану дебіторської заборгованості тощо.	Можливість оперативного відображення інформації про дебіторську заборгованість не підтримується програмним забезпеченням.
Антикризове управління	Центр антикризового управління забезпечує контроль за станом погашення дебіторської заборгованості та її впливом на фінансовий стан.	Можливість антикризового управління дебіторською заборгованістю відсутня.

з обліком товарних та фінансових документів; спеціальному режимі прив'язування платіжних документів до договорів (документів-основ); автоматичному формуванню платіжних документів за документом-оснотою; контролі взаєморозрахунків; аналітиці відносин з постачальниками та одержувачами щодо взаємних заборгованостей у розрізі періодів, договорів, груп договорів; нарахуванні і обліку штрафів (неустойок, пені) щодо невиконаних зобов'язань контрагентів або фірм.

Важливим елементом модуля «Управління продажами» є функція формування відпускних цін. Система «Галактика» дозволяє створити і підтримувати довільну кількість різних прайс-листів. Зокрема, можна мати окремі прайс-листи гуртової та роздрібною торгівлі для виділення груп товарів та послуг тощо.

Прайс-лист можливо формувати вручну або автоматично, розраховуючи на передбачувану ціну реалізації, шляхом додавання до облікової ціни ТМЦ, описаної користувачем, гнучкої системи торгових націнок (знижок) та податків. Також у цьому модулі за умови повної інтеграції з модулем «Постачальники, одержувачі» реалізована можливість ведення продаж наборами (комплектами) товарів, а також резервування ТМЦ у розрізі складів і підприємств, прогнозування обсягів закупівель і формування заявок на дефіцити.

Проте суттєві відмінності різного програмного забезпечення полягають у функціональних можливостях формування та подання звітності. «1С: Бухгалтерія для України 8.3» позитивно відрізняється як від програм інших розробників, так і від попередніх версій «1С: Підприємства» щодо можливостей обліку дебіторської заборгованості (табл. 2).

Зокрема, звітність може формуватися не лише в традиційній табличній інтерпретації, але й в графічній формі. Звітну інформацію про дебіторську заборгованість корисно відображати у формі графіків, схем, діаграм. Дані для побудови користувач обирає самостійно, що дозволяє деталізувати звітність у необхідних розрізах з інтерактивним поданням. Кожний графічний елемент можна індивідуально налаштувати з вибором кольору, форми, текстового та цифрового змісту. Забезпечується інтерактивний механізм взаємодії з користувачем через гіпертекстові посилання та діалогові форми комунікацій з обліковими та управлінськими фахівцями.

Оперативність роботи з програмним забезпеченням «1С» реалізується завдяки функції «Монітору бухгалтера», що дозволяє відображати найбільш важливі тенденції в економічній діяльності підприємства. Обліковий фахівець має можливість здійснювати моніторинг стану дебіторської заборгованості, її погашення, досягнення критичних термінів несплати контрагентами за поставлені товари (роботи, послуги), порядку формування резерву сумнівних боргів тощо.

Додатково функції антикризового управління забезпечують контроль за впливом розміру дебіторської заборгованості на фінансовий стан підприємства, його ліквідність, наявність обігових коштів та платоспроможність. Як наслідок, «1С: Бухгалтерія для України 8.3» найбільш повно охоплює функціональні завдання щодо автоматизації обліку дебіторської заборгованості. Суттєва інтеграція програми з мережевими базами даних дозволяє здійснювати електронні комунікації з контрагентами, держаними інституціями та іншими зацікавленими користувачами облікової інформації.

ВИСНОВКИ

На ринку сучасного програмного забезпечення для автоматизації обліку присутня велика кількість комп'ютерних програм. У всіх програмних продуктах реалізовані функції електронного

документування, відображення у реєстрах обліку та регламентованих і довільних звітних формах операцій з ідентифікації, оцінки, розрахунків з дебіторами. Забезпечується контроль за термінами виникнення та погашення дебіторської заборгованості, формуванням договірних зобов'язань та резерву сумнівних боргів, платіжною дисципліною та грошовими транзакціями. Оптимальним програмним забезпеченням автоматизованої системи обліку дебіторської заборгованості для національних підприємств є «1С: Бухгалтерія для України», «Галактика», «Парус», «БЕСТ».

ЛІТЕРАТУРА

1. Москалюк Г. О. Облік та контроль дебіторської заборгованості: існуючі проблеми та шляхи їх вирішення / Г. О. Москалюк. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1754/1.pdf>.
2. Чорнак Т. В. Удосконалення оцінки дебіторської заборгованості та її відображення у звітності / Т. В. Чорнак. – Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2010. – №29. – С. 56-59.
3. Терещенко М. К. Деякі аспекти удосконалення обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості підприємства / М. К. Терещенко. – Економічний вісник. – 2014. – №1. – С. 107-113.
4. Шипунова О. В. Проблеми обліку фінансових активів у середовищі інформаційної системи / О. В. Шипунова. – Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. – Випуск 2 (112). – С. 91-95.
5. Волинець О. О. Характеристика системи аналітичного обліку зобов'язань та методика її удосконалення в умовах електронної обробки економічної інформації / О. О. Волинець // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2009. – №5, Т.2. – С. 151–153.
6. Житна І. П. Сучасні технології удосконалення системи автоматизації обліку та управління виробництвом / І. П. Житна, О. А. Садовніков // Управління розвитком. – 2010. – № 3. – С. 126–128.
7. Шатохін О. Облік та інформаційне забезпечення управління господарською діяльністю підприємств / О. Шатохін // Бухгалтерський облік та аудит. – 2009. – № 10. – С. 12–15.
8. Сливка Я. В. Актуальні питання щодо обліку розрахунків з покупцями та замовниками: систематизація підходів / Я. В. Сливка // Вісник ЖДТУ. – 2010. – №2(52). – С. 178-182.

REFERENCES

1. Moskalyuk H. O. Oblik ta kontrol' debitors'koyi zaborhovanosti: isnyuyuchi problemy ta shlyakhy yikh vyrishennya [Accounting and control of receivables: current problems and solutions]. Available at: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1754/1.pdf> [in Ukrainian].
2. Chornak T. V. Udoskonalennya otsinky debitors'koyi zaborhovanosti ta yiyi vidobrazhennya u zvitnosti [Improving evaluation of accounts receivables and their reflection the reporting]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*, 2010, no. 29, pp. 56-59 [in Ukrainian].
3. Tereshchenko M. K. Deyaki aspekty udoskonalennya obliku, analizu ta audytu debitors'koyi zaborhovanosti pidpryemstva [Some aspects of improving accounting, analysis and audit of accounts receivable of an enterprise]. *Ekonomichnyy visnyk*, 2014, no. 1, pp. 107-113 [in Ukrainian].
4. Shypunova O. V. Problemy obliku finansovykh aktyviv u seredovyschi informatsiynoi systemy [Issues of accounting of financial assets in the environment of information system]. *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny*, 2015, no. 2 (112), pp. 91-95 [in Ukrainian].
5. Volynets' O. O. Kharakterystyka systemy analitichnoho obliku zobov'язan' ta metodyka yiyi udoskonalennya v umovakh elektronnoyi obrobky ekonomichnoyi informatsiyi [Characteristics of the system of analytical accounting of obligations and methods of its improvement in terms of electronic processing of economic information]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*, 2009, no. 5, vol. 2, pp. 151-153 [in Ukrainian].
6. Zhytna I. P., Sadovnikov O. A. Suchasni tekhnolohiyi udoskonalennya systemy avtomatyzatsiyi obliku ta upravlinnya vyrobnytstvom [Modern technologies of improvement of the system and automation of production accounting and management]. *Upravlinnya rozvytkom*, 2010, no. 3, pp. 126-128 [in Ukrainian].
7. Shatokhin O. Oblik ta informatsiyne zabezpechennya upravlinnya hospodars'koyu diyal'nisty pidpryemstv [Accounting and information support for enterprises activities management]. *Bukhhalters'kyy oblik ta audit*, 2009, no. 10, pp. 12-15 [in Ukrainian].
8. Slyvka Ya. V. Aktual'ni pytannya shchodo obliku rozrakhunkiv z pokupcyamy ta zamovnykamy: systematyzatsiya pidkhodiv [Topical issues of accounting settlements with buyers and customers: systematization of approaches]. *Visnyk ZhDTU*, 2010, no. 2 (52), pp. 178-182 [in Ukrainian].